

PRIDELOVALNI POSKUSI S KORUZO V LETU 1957

Zveza kmetijsko gospodarskih zbornic Jugoslavije je v l. 1957 organizirala na 33 gospodarstvih socialističnega sektorja kmetijstva triletno pridelovalne poskuse s koruzo. Namen teh poskusov je po pogojih natečaja, da bi rezultate znanstveno raziskovalnih ustanov preverili v pridelovalnih pogojih, da bi tako prišli do najboljših pridelovalnih postopkov, ki bodo omogočili doseglo maksimalnih, gospodarsko opravičenih donosov.

Zadnja leta so bili na poskusnih parcelah in manjših površinah nekaterih kmetijskih posestev doseženi mnogo večji donosi, kakor je jugoslovansko povprečje. Realizirani donosi kažejo, da se skrivajo v naši kmetijski proizvodnji velike neizkoriščene možnosti. To potrjujejo tudi rezultati pridelovalnih poskusov s koruzo v l. 1957, ki pričajo, da je mogoče tudi na velikih površinah zelo smotno poslovati.

Ce gledamo rezultate, ki so bili doseženi pri teh poskusih, je predvsem mogoče ugotoviti upoštevajoč pridelovalne stroške, skupne stroške tudi finačno, da so vsa posestva realizirala visok dobiček na hektar (izjema je le posestvo »Ml. Stojanoviće, ki je doseglo sorazmerno nizok dobiček). Visok dobiček je bil dosežen na vseh drugih posestvih kljub precej visokim investicijam na hektar zaradi velike vrednosti pridelka, ki je posledica rekordnih donosov.

Opazno je, da so doseženi rezultati zelo neizenačeni. To se nanaša tako na pridelovalne stroške kakor tudi na donose in dobiček. Višina stroškov na hektar se giblje od 75 tisoč din (Mladost) do 323 tisoč din (»Besni Fok«), višina donosov od 40 stotov (KM Crveni Bregovi, II. parcela) pa do 110 stotov (Vukovar), vrednost pridelka od 128 tisoč do 517 tisoč din na hektar. Največji dobiček je doseglo KP Rudine 320 tisoč din. Prav tako so znatne razlike v lastni ceni zrnja — od 1.073 din (Mladost) do 5.020 din (Besni Fok). Tako velike razlike v pridelovalnih stroških, donosih, dobičku in drugem izvirajo odtod, ker so ponekod po eni strani delali poskuse z navadno merkantilno koruzo, drugod pa so pridelovali semensko koruzo s povečanimi stroški in mnogo večjo vrednostjo pridelka (»Besni Fok« 87 stotov, »Vrbovski« 37 stotov, KDZ »Bratstvo Jedinstvo« 37 stotov, »Fruška gora« 26 stotov, »Rudine« 33 stotov, »Goce Delčev« 36 stotov). Razen tega moramo upoštevati, da je bila cena semenske koruze dva in pol do trikrat višja kakor cena merkantilne. Neenako izvajani agrotehnični ukrepi, to je različna intenzivnost pridelovanja je privedla tudi do različnih pridelovalnih stroškov. Kar se tiče doseženih donosov in vrednosti pridelka izvirajo razlike iz več razlogov: pridelovanje ni bilo na vseh poskusnih parcelah enako intenzivno, naravni pogoji za pridelovanje niso bili enaki pri vseh izvajalcih poskusov, neenaka kakovost zemljišč itd.

Pomembna je tudi primerjava pridelovanja koruze v poskusu in izven poskusa na posameznih posestvih, ki so ga ta gospodarstva normalno izvajala. Ta primerjava je posebno važna zato, ker so v obeh primerih uporabljali enako agrotehniko ob istem strokovnem osebju iste delavce, ki so sodelovali pri pridelovanju, ob enakih podnebnih pogojih. Razen tega so pri obračunavanju stroškov in obračunavanju in razporedu posrednih stroškov

uporabljali enake cene in enotno načelo. Primerjavo je mogoče napraviti samo na 9 gospodarstvih, ker nekatera posestva niso pridelovala koruze izven poskusa, a na nekaterih pri obdelovanju izven poskusa niso uporabili merkantilne koruze.

Primerjava doseženih rezultatov pri enem in drugem načinu pridelovanja koruze jasno potrjuje gospodarsko upravičenost povečanega investiranja pri poskusu. Boljši finančni rezultat ni bil dosežen samo v povprečju pri teh 9 gospodarstvih, ki so pridelovala na oba načina, temveč tudi pri vsakem gospodarstvu posebej. Večje investicije pri pridelovanju v poskusu so dale tudi več vredni pridelok in večji dobiček, medtem ko so lastne cene koruze na mersko enoto znatno nižje. Lastna cena koruze v poskusu je znatno nižja — 1.949 din, medtem ko znaša v pridelovanju izven poskusa 2.461 din. Investicije pri poskusu so bile povečane za 33,8 odstotka, medtem ko je vrednost pridelka večja za 67,3 odstotka.

Največjo delovno produktivnost je imelo Kmetijsko posestvo »Jasenovace«, najmanjšo pa KDZ »Batuša« in Kmetijsko posestvo »Ljubičevce«. Kljub najmanjši porabi dela je Kmetijsko posestvo »Jasenovace« od skupno porabljenega dela za

pridelovanje koruze v poskusu porabilo 35 odstotkov za dovažanje in trošenje hlevskega gnoja. Če bi to delo mehanizirali, bi bila v tem primeru poraba človeškega dela, kakor kaže neka analiza, manjša, za pol ure na vsak stot pridelane koruze (pri donosu, ki je bil dosežen v poskusu). Višoka poraba dela na kmetijskem posestvu »Ljubičevce« je posledica predvsem ročnega okopavanja in trgatve: od skupno porabljenega dela odpade na okopavanje 45 odstotkov, na ročno trgatve približno 31 odstotkov. Podobno je tudi pri KDZ »Batuša«. Če bi na tem in na drugih posestvih mehanizirali to vrsto del, je nedvomno, da bi bila delovna storilnost mnogo večja.

Glede na veliko znanstveno in praktično vrednost pridelovalnih poskusov s koruzo v l. 1957, bi bilo potrebno storiti vse potrebne ukrepe zaradi povečanja števila poskusov, povečanja števila kultur, ki bi jih z njimi zajeli in še tesnejšega sodelovanja znanstveno raziskovalnih ustanov s pridelavci. Pridelovanje na poskusnih parcelah mora služiti kot zanesljivo merilo kmetijskim organizacijam in zainteresiranim pridelavcem, kako in ob kakšnih investicijah je mogoče doseči najboljši donose. V tem je tudi njegov pomen.

Vrednost pridelka, finančni rezultati in lastna cena koruze, pridelane pri pridelovalnih poskusih v l. 1957

Kmetijska organizacija	hektarov	donos koruze meha	vrednost pridelka v din	skupni stroški na 1 ha	lastna cena zrnja	dobiček
OŽJA SRBIJA						
KK »Pančevački Rit«:						
1. Uprava Besni Fok	95	101	516.670	323.968	3.022	192.708
2. Uprava Vrbovski	100	41,5	219.627	145.338	3.018	74.288
3. Uprava Glogonjski Rit	99	39,5	191.120	105.326	1.705	85.794
4. KDZ »Batuša«, Kalište	75	56	180.871	83.081	1.380	97.790
5. KP »Mladost«, Obrenovac	55	66	295.199	75.181	1.073	120.018
6. Zrečbarna »Ljubičevce«, Požarevac	75	74	230.725	166.156	2.160	64.569
VOJVODINA						
1. KP »Bratstvo Jedinstvo«, Zrenjanin	135	65	356.610	168.344	2.429	188.266
2. KDZ »Budućnost«, Trešnjevac	104	50	163.341	117.351	2.232	45.990
3. »Zobnatica«, B. Topola	345	55	183.507	113.046	1.922	70.461
4. KP »7 jula«, Crvenka	100	92	315.403	147.024	1.457	168.379
5. KP »Srema«, Rum	106	82	246.398	100.944	1.399	145.454
6. KP »Coka«, Coka	102	50	178.535	115.650	1.920	63.885
7. »Fruška Gora«, Gladnoš	100	72	331.667	137.661	1.818	193.986
8. KDZ »Ivo Lola Ribare«, Čurug	103	65	232.585	123.661	1.789	98.924
9. KP »Bratstvo Jedinstvo«, Bečej	254	74	244.860	145.118	1.829	99.742
10. Živ. poljed. post. Verbišić, Subotica	205	53	198.545	156.356	2.370	42.189
HRVATSKA						
1. KIK Belje, Sirine	100	64	222.060	126.700	1.767	95.360
2. KP »Erdute«, Erdut	112	51	156.776	94.764	1.800	62.012
3. KIK »Belje« — Jasenovac	59	95	327.966	146.959	1.364	181.007
4. KP »Rudine«, T. Antunovac	102	75	431.895	111.655	1.412	320.240
5. KP »Vrana«, Biograd na Moru	31	87	307.064	167.457	1.295	139.607
6. KP »Osijek«, Osijek	100	73	231.616	152.285	2.046	79.331
7. KP »Vukovar«, Vukovar	133	110	343.955	164.328	1.488	179.627
8. KP »Vinkovci«, Vinkovci	104	63	200.376	170.860	2.635	29.516
MAKEDONIJA						
1. KP »Napredak«, Tetovo	30	62	200.020	101.842	1.550	98.988
2. KP »Goce Delčev«	46	60	359.590	126.904	1.854	232.686
3. KP »Crveni Bregovi« — Negotino:						
I parcela	25	51	161.250	117.840	2.190	43.410
II parcela	25	40	128.460	108.720	2.556	19.740
SLOVENIJA						
1. KP »Beltinci«, Beltinci	32	58	191.059	135.760	2.130	55.299
BOSNA IN HERCEGOVINA						
1. KP »Mladen Stojanović«, Nova Topola	20	42	133.000	126.621	2.850	6.379